

Y Sgwrs Fawr

2026 Canfyddiadau

Yn ystod haf 2026, cynhaliodd ‘**Cyswllt Rhieni Cymru**’ Sgwrs Fawr gyda rhieni ledled Cymru. Penderfynwyd ar y pynciau i’w cynnwys trwy gynnal arolwg ymlaen llaw gyda rhieni.

Rhannodd **168** o rieni o bob cwr o Gymru eu barn drwy arolwg ar-lein.

Sylwer: Wrth gyfeirio at ‘rieni’, defnyddiwn hwn fel term cynhwysol sy’n cynnwys holl rieni (mamau a thadau), mamau a thadau cu, rhieni maeth, rhieni mabwysiadol, neu unrhyw un arall sydd â chyfrifoldeb riant.

Cefnogaeth Rhianta

Wrth wynebu heriau, roedd **39%** o rieni yn gallu cael mynediad at y gefnogaeth oedd ei hangen ar eu plentyn/plant ‘**Y rhan fwyaf o’r amser**’ neu ‘**Bob amser**’.

Fodd bynnag, atebodd **24%** ‘**Yn anaml**’ neu ‘**Byth**’.

Rhannodd rhieni fwy am eu profiadau:

- Mynediad anghyfartal at gymorth gan wasanaethau iechyd, addysg a theuluoedd.
- Dibynnu ar deulu, ffrindiau ac adnoddau ar-lein am gyngor a chymorth.
- Bylchau yn y ddarpariaeth ar gyfer plant hŷn a’r rhai ag anghenion ychwanegol.

Pa gefnogaeth y mae rhieni wedi dweud fyddai o gymorth:

Gwybodaeth a chyngor clir, dibynadwy

Cefnogaeth well ar gyfer anghenion dysgu ychwanegol (ADY)

Mynediad haws at wasanaethau proffesiynol

Cefnogaeth iechyd meddwl a lles emosiynol

Dosbarthiadau rhianta a grwpiau lleol

“Gweithwyr proffesiynol hyfforddedig, gweithwyr proffesiynol empathig, sy’n deall, i gefnogi rhieni yn hytrach na’u beio.”

“Grwpiau cymorth, sesiynau galw heibio, ymwelwyr iechyd, gwell cyllid.”

“Asesiad gofalwyr, cefnogaeth iechyd meddwl briodol, cefnogaeth well i ofalwyr unigol, amser i fwrdd â thâl i fynd â fy mhlant i apwyntiadau.”

Cefnogaeth ar gyfer Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY)

Dywedodd **37%** bod ganddyn nhw bryderon am eu plentyn/plant neu eu bod nhw wedi cael asesiad/diagnosis o ADY

Dyma gefnogaeth yr hoffai rhieni ei chael gydag ADY:

Cefnogaeth well mewn ysgolion

Amseroedd aros byrrach

Ymyrraeth a help cynharach

Mwy o wasanaethau arbenigol

Gwybodaeth a chyfathrebu cliriach

Teimlo fy mod yn cael fy ngwrando arnaf ac yn cael fy neall

Mynediad cyfartal at gymorth ledled Cymru

Gofal Plant

Dywedodd rhieni wrthym beth maen nhw ei eisiau gan ofal plant:

Help i arbed arian

Gwneud gweithio'n fwy fforddiadwy

Rhoi oriau gofal plant i ni sy'n cyd-fynd â'n bywydau

Gwneud gofal plant yn haws i'w gael ac yn agosach at adref

Rhoi mwy o ddewis i ni

Helpu ein plant i ddysgu, chwarae a gwneud ffrindiau

Gallai'r cynnig gofal plant estynedig helpu teuluoedd drwy:

- Leihau costau gofal plant a phwysau ariannol
- Ei gwneud yn haws i rieni weithio mwy o oriau
- Darparu gofal plant sy'n cyd-fynd â bywyd teuluol
- Gwneud gofal plant yn decach ac yn haws i gael mynediad iddo
- Helpu plant i ddysgu, chwarae a gwneud ffrindiau

"Peidio rhoi pwysau ar aelodau'r teulu i ofalu am fy mhlentyn, mae'r neiniau a theidiau yn oedrannus ac mae'n gofyn llawer ohonyn nhw."

"Byddai'n lleihau ein costau gofal plant gymaint ac yn gwneud bywyd yn fwy pleserus."

"Byddai'n golygu bod gennym ni fwy o arian ar gyfer bwydo ein plant, biliau trydan a dŵr. Byw'n fwy cyfforddus..... rydyn ni'n dal i wario swm enfawr o arian ar ofal plant bob mis."

Costau Byw

79%

Dywedodd **79%** fod pethau'n waeth yn ariannol nag yr adeg hon y llynedd.

3 phrif broblem sy'n effeithio ar deuluoedd a'r rhai ar incwm isel

1. Costau ynni/tlodi tanwydd
2. Costau gofal plant
3. Dyled

Rhannodd rhieni fwy am eu profiadau:

Cynnydd mewn costau byw e.e. bwyd, tanwydd

Costau tai cynyddol

Costau gofal plant anfforddiadwy

Straen ac ansicrwydd ariannol cynyddol

Cyflogau a budd-daliadau ddim yn cadw i fyny

Yn ei chael hi'n anodd fforddio hanfodion bob dydd

Llai o gyfleoedd i blant a theuluoedd

Roedd syniadau ar gyfer cefnogaeth i deuluoedd incwm isel yn cynnwys

- Gofal plant rhatach a mwy hyblyg
- Cymorth gyda chostau byw bob dydd
- Mwy o gymorth gyda chostau ysgol a gweithgareddau plant
- Cymorth ariannol tecach i bob teulu
- Cefnogaeth well ar gyfer anghenion ychwanegol, lles a gweithio'n hyblyg

“Rydyn ni i gyd eisiau gallu goroesi heb orfod poeni am yr hyn y dylen ni orfod dewis ei dalu nesaf, dyled/nwy a thrydan/bwyd neu esgidiau a dillad..”

“Gostyngiadau treth y cyngor, biliau tanwydd is, prydau ysgol am ddim i bawb, gweithgareddau lleol am ddim i blant.”

“Gweithgareddau am ddim, gofal plant mwy fforddiadwy, llai o bwysau i barhau i dalu am bethau sydd wedi'u gorbrisio ar gyfer yr ysgol... mwy o bwysau ar weithleoedd i fod yn hyblyg i deuluoedd.”

Defnyddio'r cyfryngau cymdeithasol a ffonau

82%

Cefnogodd **82%** y gwaharddiad arfaethedig ar gyfryngau cymdeithasol i rai dan 16 oed

Rhannodd rhieni eu barn ar waharddiad ar gyfryngau cymdeithasol:

- Bydd yn gwella diogelwch ar-lein a gwarchod rhag bwlio
- Bydd yn annog llai o amser sgrin a mwy o amser teulu
- Rhai pryderon ynghylch plant yn colli allan a theimlo wedi'u heithrio o weithgareddau ar-lein

Dywedodd rhieni wrthym beth fyddai'n gwneud gwaharddiad cyfryngau cymdeithasol yn haws i deuluoedd:

- Rhoi cyngor ac arweiniad clir i ni
- Gwneud gwiriadau oedran a rheolaethau ar-lein yn gryfach
- Helpu rhieni ac ysgolion i gydweithio
- Rhoi pethau mwy fforddiadwy i blant eu gwneud

Barn ar waharddiad Cymru gyfan ar ffonau symudol yn yr ysgol

72%

Roedd **72%** o rieni yn cefnogi gwaharddiad ar ffonau symudol mewn ysgolion

Teimlai rhieni y gallai gwaharddiad ffonau:

- Lleihau bwlio a thynnu sylw
- Gwella dysgu a diogelwch
- Annog plant i wneud ffrindiau

"Rwy'n gwbl gefnogol o waharddiad ar ffonau symudol i wella canolbwyntio a ffocws yn yr ysgol ac i blant ddatblygu eu sgiliau cymdeithasol"

"Cytuno, gall bwlio fod yn llawer gwaeth gyda ffôn yn yr ysgol"

Fodd bynnag, nid oedd rhai rhieni'n cefnogi'r gwaharddiad ac roeddent yn teimlo:

- Dylai plant allu cysylltu â rhieni yn ystod argyfyngau ac ar eu teithiau i'r ysgol
- Dylai ffonau fod ar gael i blant sydd angen cefnogaeth emosiynol neu gefnogaeth ychwanegol
- Cyfyngu ar fynediad at ffonau yn ystod amser gwersi, yn hytrach na gwaharddiad llwyr

"Mae gan fy mab orbryder ysgol ac mae gallu cysylltu â mi yn ei helpu drwy gydol y dydd."

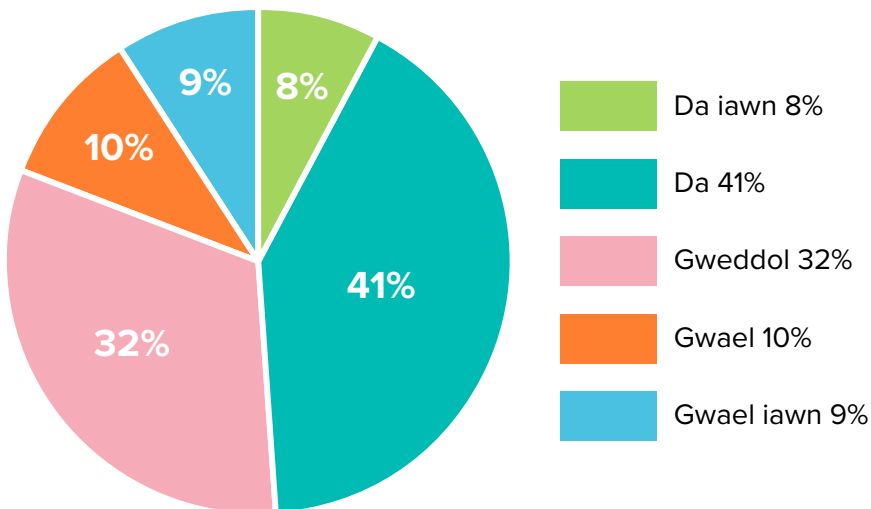
"I lawer o blant sy'n byw yng nghefn gwlad, mae cael ffôn ar y ffordd i'r ysgol ac yn ôl yn rhagofal diogelwch."

'Dylai defnydd ffôn fod wedi'i gyfyngu i amseroedd egwyl.'

"Mae ganddyn nhw le yn yr ysgol uwchradd os cânt eu defnyddio'n gyfrifol."

Lles

Gofynnwyd i rieni ddisgrifio eu lles emosiynol/meddyliol:

Dywedodd rhieni wrthym pa gefnogaeth iechyd meddwl a lles y byddent yn ei chael yn ddefnyddiol

- Rhoi mynediad cyflym i ni at gymorth iechyd meddwl pan fydd ei angen arnom
- Rhoi mwy o gymorth ac amser i orffwys i rieni a gofalmwr
- Ein helpu ni i gysylltu ag eraill drwy grwpiau a gweithgareddau lleol
- Ein cefnogi ni gyda phryderon ariannol a straen bob dydd
- Rhoi mwy o gefnogaeth i rieni newydd a rhywun i siarad â nhw

"Mynediad gwell a haws at gymorth lefel is o fewn meddygfeydd teulu yn hytrach na chael eich diystyru."

"Mwy o gefnogaeth ar gyfer meithrin cysylltiadau teuluol, llai o bwysau, mwy o ddiogelwch ariannol."

"Byddai gallu cael bywyd personol yn helpu. Mae fy mhlant yn dal yn ifanc ac mae bron yn amhosibl cael bywyd personol. Mae'n flinedig heb gefnogaeth dda."

Ein Syniadau

Gofynnwyd i rieni: Pe baech chi'n Brif Weinidog am y diwrnod, beth yw'r un peth fydddech chi'n ei wneud dros rieni a theuluoedd yng Nghymru?

Dyma rai o'u syniadau gwych:

Gofal Plant

- "Gwneud pethau'n haws ac yn rhatach."
- "Mwy o ofal plant am ddim i rieni sy'n gweithio."

Cymorth gyda chyllid

- "Rhoi cyfle i deuluoedd brofi diwrnod lle nad oedd yn rhaid iddyn nhw fod dan straen ynghylch arian."
- "Byddwn i'n edrych i mewn i wneud yn siŵr bod cig a llysiau ffres ac iach yn rhatach i'w prynu na bwyd afiach wedi'i brosesu."

Cynnwys Rhieni

- "Eisteddych i lawr a siaradwch â rhieni."
- "Gwrandewch arnom ni a cheisiwch weithredu ar gymaint o'n safbwyntiau â phosibl er mwyn ei gwneud hi'n haws i ni i gyd."

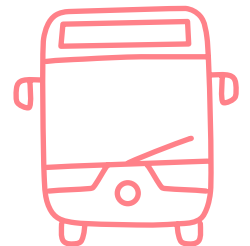
Cefnogaeth Gymunedol

- "Caniatáu i deuluoedd wneud cysylltiadau mewn cymunedau."
- "Creu gweithgareddau mwy fforddiadwy ac addysgol yn fy ardal leol."

Trafnidiaeth a mynediad

- "Byddwn i'n prynu fflyd o fysiau a gyrwyr trên i gefnogi'r rhai sy'n byw mewn cymunedau gwledig."
- "Wi-Fi i bawb."

PLANT YNG NGHYMRU
CHILDREN IN WALES

Ariennir gan
Lywodraeth Cymru
Funded by
Welsh Government

Hoffem ddiolch i'r holl rieni a gymerodd o'u hamser i rannu eu barn.

Rydym yn parhau i rymuso llais rhieni ledled Cymru

I gael gwybod mwy, ewch i [Plant yng Nghymru | Hwb Cyswllt Rhieni Cymru](#)